

Nr 156.

Av herr Nilsson, Nils Anton, *angående avlöningen för överassistenterna vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.*

Genom den lönereglering för tjänstemännen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, som beslöts av föregående årets riksdag, placerades de båda överassistenterna, vilka äro ledare för var sin underavdelning vid centralanstalten, i lönegraden B 26, under det att avdelningsföreståndarna erhöello en lönegrad ej mindre än fyra grader högre, nämligen B 30.

Redan förut kunde överassistenterna anses såtillvida missgynnade med avseende på sina löneförmåner, att skillnaden mellan deras lön och avdelningsföreståndarnas varit rätt betydlig, trots att överassistenternas tjänst till karaktären i flera avseenden närmar sig föreståndarnas. I och med den nya löneregleringen har nu förhållandet än ytterligare ändrats till överassistenternas nackdel, i det att avståndet mellan avdelningsföreståndarna och överassistenterna i löneskalan blivit ännu större än förut.

Med anledning härav gjorde centralanstaltens styrelse hos Kungl. Maj:t en underdånig framställning om, att förslag måtte framläggas för innevarande års riksdag om överassistenternas uppflyttning till lönegraden B 27. Framställningen i fråga föranledde emellertid icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av den *historiska utvecklingen*, berörande centralanstaltens tillkomst och de förhållanden, som föregingo denna, framgår ovedersägligt, att det från början ej varit meningen att fastställa en större skillnad mellan de båda tjänsterna vid centralanstalten, avdelningsföreståndarnas och överassistenternas, utan att skillnaden huvudsakligen skulle bli av formell natur.

Ett belägg härför är bland annat den omständigheten, att då den ene av överassistenterna, Bolin, som före centralanstaltens inrättande var föreståndare för hushållningssällskapens lokala fältförsök under kungl. lantbruksakademiens ledning, blev av Kungl. Maj:t utnämnd till överassistent vid den nyinrättade centralanstalten, detta skedde efter det att lantbruksakademien, som blivit anbefalld att till Kungl. Maj:t avgiva underdånigt yttrande över ett av särskilt tillkallade sakkunniga utarbetat förslag till ordnande av försöksverksamheten inom jordbrukets område, hade avgivit följande uttalande: — — »I sammanhang härmed vill akademien såsom ett önskemål uttala, att föreståndaren för hushållningssällskapens fältförsök Pehr Bolin, vilken i tjänste-

ställning närmast är jämförlig med föreståndaren för lantbruksavdelningen inspektor Rhodin, likaledes utan ansökan varder i den nya organisationen bibehållen vid befattning motsvarande den, han nu innehar, och med avlöningsförmåner ej understigande dem han i sin nuvarande tjänst fått sig tillförsäkrade.» (Kungl. lantbruksakademiens underdåniga skrivelse den 18 maj 1903.)

I full överensstämmelse med denna av kungl. lantbruksakademien sålunda från början uttalade önskan om Bolins »bibehållande utan ansökan» i den nya organisationen vid en befattning, motsvarande den, han innehade, d. v. s. föreståndarebefattningen för den lokala fältförsöksverksamheten, samt ävenså i full överensstämmelse med den av akademien i samma ovan åberopade skrivelse framhållna överensstämmelsen mellan Bolins förutvarande tjänstställning och Rhodins, blev i 1905 års statsverksproposition förslaget, att de två verksamhetsområden, för vilka de båda nämnda personerna var för sig voro föreståndare, nämligen hushållningssällskapens lokala fältförsök samt lantbruksakademiens jordbruksförsök vid Experimentalfältet, skulle inrymmas i den nya centralanstalten *som koordinerade och med varandra jämställda* underavdelningar under den agrikulturkemiska avdelningen samt med var sin överassistent som föreståndare.

Detta förslag blev visserligen i 1906 års statsverksproposition, enligt vilken centralanstalten inrättades och organiserades, förändrat därhän, att av de båda nämnda underavdelningarna bildades *en* fristående »jordbruksavdelning», med en föreståndare för denna såsom ledare för jordbruksförsöken vid Experimentalfältet och en överassistent såsom fortfarande ledare för hushållningssällskapens lokala fältförsök, men denna ändring innebar ingalunda, att skillnaden mellan föreståndarens och överassistentens tjänstställning skärptes.

På ett fullt motsvarande sätt är även husdjurs- och mejeriavdelningen uppdelad i två underavdelningar med två skilda ledare, avdelningsföreståndare för den ena och överassistenten för den andra.

Av vad ovan relaterats, beträffande det utvecklingsförlopp, som lett till centralanstaltens nuvarande organisation och till de nu gällande bestämmelserna, rörande dess avdelningsföreståndares och dess överassistents tjänstställning, framgår, att vid centralanstaltens tillkomst skillnaden mellan de båda befattningarna ej var sådan, att den motiverade en avsevärdare skillnad i löneförmånerna.

Också blev därför i båda de statsverkspropositioner, som ledde till centralanstaltens inrättande, i förslaget till lönestat för anstaltens tjänstemän skillnaden mellan de båda befattningarnas löneförmåner från början ej satt till större belopp än till 1,000 kronor, och i enlighet med detta förslag blevo även lönerna då fastställda. Emellertid blev genom en sedan av riksdagen beslutad löneförbättring för avdelningsföreståndarna den ovannämnda skillnaden i löneförmånerna ökad till ungefär den dubbla. Lika stor skillnad har nu bibehållits i den nya löneregleringen.

Som motivering för de i 1906 års statsverksproposition för överassistenterna

föreslagna löneförmånerna anförde emellertid dåvarande chefen för jordbruksdepartementet: »I likhet med kommitterade anser jag, att stora fordringar ovillkorligen måste ställas på överassistenternas duglighet, i det att den verksamhet de såsom försöksledare, var och en inom sin underavdelning, komma att utöva alltid i väsentlig grad måste bliva av självständig natur. Då man till följd härav på deras fackutbildning måste ställa stora krav, finner jag de av kommitterade föreslagna löneförmånerna — — — sådana, att ändring i dem varken kan eller bör ifrågasättas».

Vad *överassistenternas nuvarande tjänsteställning* angår är denna sådan, att den måste anses så starkt, som det gärna är tänkbart, motivera, att dessa löneförmåner bli så reglerade, att de komma närmare avdelningsföreståndarnas, än vad de både varit före den nu beslutade löneregleringen och i synnerhet äro efter densamma. Överassistenterna förestå nämligen självständigt och på eget ansvar var sin av två underavdelningar, vilka realiter stå koordinerade med var sin av avdelningsföreståndare ledd underavdelning. I sin ovanberörda underdåniga framställning till Kungl. Maj:t om överassistenternas uppflyttning i lönegraden B 27 påpekar också styrelsen för centralanstalten (se innevarande års statsverksproposition på nionde huvudtiteln sid. 12) bland annat såsom motivering för sin nämnda framställning »den ansvarsfulla ställning, som dessa (de båda överassistenterna) intoge såsom ledare på eget ansvar av var sin underavdelning, sidoställd med den av avdelningens föreståndare ledda underavdelningen».

De båda av överassistenterna ledda underavdelningarna, *underavdelningen för växtodling* och *underavdelningen för mejeriskötsel*, kunna ingalunda heller påstås vara av mindre betydelse än de andra underavdelningarna.

Ett ytterligare förhållande, som på det kraftigaste ger stöd för, att överassistenternas tjänsteställning ligger mycket nära avdelningsföreståndarnas, är det, att i instruktionen för laboratorerna vid centralanstalten är föreskrivet, att laboratorn skall »under föreståndares eller överassistentens frånvaro samt under den tid, denne åtnjuter ledighet, utan att annan person i hans ställe förordnats, utan särskild ersättning uppehålla deras tjänsteåligganden», under det att däremot i överassistenternas instruktion ingenting talar om skyldighet för dessa att tjänstgöra för avdelningsföreståndare, detta helt naturligt, eftersom de förra såväl som de senare var för sig förestå ett självständigt arbetsområde.

Ännu ett vägande stöd för att överassistenternas tjänsteställning mycket närmar sig avdelningsföreståndarnas är, att enligt de av Kungl. Maj:t utfärdade stadgarna för centralanstalten överassistenterna hava jämsides med avdelningsföreståndare säte och stämma i den tjänstemannanämnd vid centralanstalten, som har att förbereda och behandla till styrelsen inkomna ärenden, något som ej gäller några andra av centralanstaltens tjänstemän.

Med hänsyn till vad nu framhållits såväl rörande den historiska utvecklingen av centralanstaltens organisation som beträffande de i fråga varande båda över-

assistenternas nuvarande tjänsteställning synes den genom den föregående år verkställda löne regleringen uppkomna skillnaden mellan avdelningsföreståndarnes och överassistenternas lönegrader för stor och den av styrelsen för centralanstalten hos Kungl. Maj: t gjorda framställningen om överassistenternas uppflyttning till lönegraden B 27 synnerligen väl motiverad. Mot en sådan uppflyttning finnes desto mindre att andraga, som densamma ej skulle kunna tänkas få några som helst konsekvenser beträffande andra tjänstemän, då nämligen ej vid någon annan statsinstitution torde finnas befattningar fullt motsvarande de båda överassistenttjänsterna vid centralanstalten.

På grund av vad här anförts får jag föreslå,

att riksdagen måtte besluta, att de båda överassistenterna vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet måtte uppflyttas i lönegraden B 27.

Stockholm den 21 januari 1927.

Nils Ant. Nilsson.
